Επίσημη Εφημερίδα
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

EL
Σειρά C

C/2024/2807

23.4.2024

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ (ΕΕ)

της 12ης Απριλίου 2024

σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ

(C/2024/2807)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 136, σε συνδυασμό με το άρθρο 121 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου της 7ης Ιουλίου 1997 για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών [1], και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών [2], και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Η οικονομία της ζώνης του ευρώ έχει επιδείξει ανθεκτικότητα απέναντι στους μείζονες οικονομικούς κλυδωνισμούς των τελευταίων ετών, αποτυπώνοντας ταυτόχρονα την εύρωστη, συντονισμένη και έγκαιρη απόκριση σε επίπεδο πολιτικής, αλλά πρόσφατα έχει χάσει τη δυναμική της. Μετά τη σημαντική ανάκαμψη το 2021 και το 2022, η ανάπτυξη στη ζώνη του ευρώ αναμένεται να επιβραδυνθεί σε 0,6 % το 2023. Παρά τον μετριασμό τους, οι ακόμη υψηλές τιμές καταναλωτή για τα περισσότερα αγαθά και υπηρεσίες προκαλούν σημαντική επιβάρυνση στην οικονομία, παρά τη μείωση των τιμών της ενέργειας, και η εξωτερική ζήτηση δεν παρέχει ισχυρή στήριξη. Εν τω μεταξύ, ο αντίκτυπος της άσκησης πιο περιοριστικής νομισματικής πολιτικής διαχέεται στην οικονομία. Το θετικό στοιχείο είναι ότι η αγορά εργασίας παραμένει ισχυρή, καθώς το ποσοστό ανεργίας βρίσκεται σε πρωτοφανή χαμηλά επίπεδα, με διαφοροποιήσεις μεταξύ των κρατών μελών και των περιφερειών τους, ενώ το ποσοστό συμμετοχής στην αγορά εργασίας και το ποσοστό απασχόλησης βρίσκονται σε πρωτοφανή υψηλά επίπεδα, αν και εμφανίζονται σημάδια επιβράδυνσης. Το 2024 η ανάπτυξη αναμένεται να ανακάμψει σταδιακά, κατά 1,2 %, λόγω της συνεχιζόμενης επέκτασης της απασχόλησης και της αύξησης των πραγματικών μισθών, ενώ θα συνεχιστεί η αποκλιμάκωση του πληθωρισμού. Οι προοπτικές εξακολουθούν να περιβάλλονται από υψηλή αβεβαιότητα και κινδύνους, που σχετίζονται πρωτίστως με την εξέλιξη του συνεχιζόμενου επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, με την κατάσταση στη Μέση Ανατολή μετά τις βάναυσες και τυφλές τρομοκρατικές επιθέσεις της Χαμάς κατά του Ισραήλ, γεγονότα που ενδέχεται να προκαλέσουν εκ νέου διαταραχές του ενεργειακού εφοδιασμού με σημαντικό αντίκτυπο στις τιμές της ενέργειας, καθώς και κινδύνους που σχετίζονται με τη διαρθρωτική επιβράδυνση στην Κίνα. Επιπλέον, ο καθυστερημένος αντίκτυπος των πολιτικών για την καταπολέμηση του πληθωρισμού και οι πιθανές επιπτώσεις τους στην οικονομική δραστηριότητα ενδέχεται να εντείνουν τους κινδύνους που περιβάλλουν τις προοπτικές. Οι προοπτικές επηρεάζονται επίσης αρνητικά από τις διαρθρωτικές αλλαγές που συνδέονται ιδίως με τις εντεινόμενες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, όπως κατέστη σαφές από τις ακραίες καιρικές συνθήκες και τις πρωτοφανείς δασικές πυρκαγιές και πλημμύρες.

(2) Μετά την κορύφωσή του τον Οκτώβριο του 2022, ο ονομαστικός πληθωρισμός στη ζώνη του ευρώ υποχώρησε, κυρίως λόγω της μείωσης των τιμών της ενέργειας, αλλά και λόγω της σταδιακής συγκράτησης των άλλων συνιστωσών σε ευρεία βάση. Ωστόσο, ο πληθωρισμός των ειδών διατροφής και των υπηρεσιών παραμένει υψηλός, θίγοντας ιδίως τα πλέον ευάλωτα άτομα, και οι πληθωριστικές πιέσεις εξακολουθούν να είναι σημαντικές σε ορισμένα κράτη μέλη. Ο πληθωρισμός προβλέπεται να μειωθεί στο 3,2 % το 2024, παραμένοντας συνεπώς πάνω από τον στόχο του 2 % της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), ενώ θα μειωθεί στο 2,2 % το 2025. Η διαδικασία αποκλιμάκωσης του πληθωρισμού ενισχύεται από την ταχύτερη και τη μεγαλύτερη αύξηση των επιτοκίων της ΕΚΤ που έχει πραγματοποιηθεί από τότε που δημιουργήθηκε η οικονομική και νομισματική ένωση (ΟΝΕ). Οι αποδόσεις των κρατικών ομολόγων στη ζώνη του ευρώ έχουν αυξηθεί, αλλά τα περιθώρια έχουν παραμείνει σχετικά σταθερά. Η ΕΚΤ έχει επανειλημμένα εκφράσει τη δέσμευσή της να διατηρήσει υψηλά τα επιτόκια για όσο διάστημα είναι αναγκαίο ώστε να μειωθεί ο πληθωρισμός στο επίπεδο-στόχο και διευκρίνισε ότι η πορεία της μελλοντικής νομισματικής πολιτικής θα συνεχίσει να ακολουθεί μια προσέγγιση εξαρτώμενη από τα δεδομένα.

[1] ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj.
[2] ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

(3) Οι κλυδωνισμοί των τιμών της ενέργειας έχουν περιορίσει την ανταγωνιστικότητα κόστους στη ζώνη του ευρώ, ιδίως για τα κράτη μέλη και τις βιομηχανίες με μεγαλύτερη ένταση ενέργειας. Μέχρι στιγμής, ο αρνητικός αντίκτυπος του υψηλότερου κόστους έχει μετριαστεί από τις διακυμάνσεις των συναλλαγματικών ισοτιμιών και από τα προσωρινά μέτρα που έλαβαν οι κυβερνήσεις για τη στήριξη των επιχειρήσεων και των ευάλωτων νοικοκυριών. Ωστόσο, το υψηλό κόστος της ενέργειας, μαζί με τις διαφορές στην ενεργειακή ένταση μεταξύ των οικονομιών των κρατών μελών και τις διαφορές στις πηγές ενέργειας των κρατών μελών, καθώς και τις διαφορές στη διάρθρωση των αγορών και στις αποκρίσεις σε επίπεδο πολιτικής, έχουν συμβάλει στις μεγάλες διαφορές πληθωρισμού εντός της ζώνης του ευρώ. Παρά τη μείωση των τιμών της ενέργειας το 2023, οι εν λόγω διαφορές πληθωρισμού έχουν υποχωρήσει μόνο εν μέρει μέχρι στιγμής. Σε συνδυασμό με τη διασπορά των μισθολογικών αυξήσεων κατά την τελευταία διετία, οι διαφορές τιμών, εάν συνεχιστούν, θα μπορούσαν να έχουν ως αποτέλεσμα κενά ανταγωνιστικότητας μεταξύ των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ και να συμβάλουν σε μακροοικονομικές ανισορροπίες που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν την εύρυθμη λειτουργία της ζώνης του ευρώ. Είναι συνεπώς σημαντικό να αντιμετωπιστούν όλες οι μακροοικονομικές ανισορροπίες. Μεσοπρόθεσμα, η ικανότητα της ζώνης του ευρώ και των κρατών μελών να ενισχύουν την παραγωγικότητα εξαρτάται, εν μέρει, από την ικανότητα διατήρησης της καινοτομίας και των επενδύσεων. Στο πλαίσιο αυτό, οι προοπτικές των τιμών και του κόστους της ενέργειας που θα μπορούσαν να είναι μονίμως σε υψηλότερα επίπεδα από εκείνα των εμπορικών εταίρων, το επίμονο χάσμα όσον αφορά την αύξηση της παραγωγικότητας σε σύγκριση με τους ομολόγους και οι αυξανόμενοι κίνδυνοι γεωοικονομικού κατακερματισμού θα φέρουν την οικονομία της ζώνης του ευρώ σε μειονεκτική θέση.

(4) Το τρέχον μακροοικονομικό περιβάλλον, το οποίο χαρακτηρίζεται από συνεχιζόμενη αβεβαιότητα, υψηλό πληθωρισμό και η υπονόμευση της ανταγωνιστικότητας της ζώνης του ευρώ, απαιτεί φιλόδοξο θεματολόγιο πολιτικής. Βραχυπρόθεσμα, παραμένει προτεραιότητα η διασφάλιση της επαναφοράς του πληθωρισμού στον στόχο του 2 % που έχει θέσει η ΕΚΤ. Επιπλέον, οι επίμονες διαφορές στα ποσοστά πληθωρισμού μεταξύ των κρατών μελών θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε αποκλίσεις ανταγωνιστικότητας. Η δημοσιονομική πολιτική δεν θα πρέπει να ενισχύει τις πληθωριστικές πιέσεις. Το πραγματικό εισόδημα μειώθηκε το 2022, γεγονός που απαιτεί μισθολογικές εξελίξεις για τον μετριασμό της απώλειας αγοραστικής δύναμης, ιδίως για τα άτομα με χαμηλό εισόδημα. Ταυτόχρονα, οι έμμεσες επιπτώσεις στον πληθωρισμό και την ανταγωνιστικότητα θα πρέπει να παρακολουθούνται στενά από τις δημόσιες αρχές και να λαμβάνονται υπόψη κατά τη διαμόρφωση των μισθών. Επιπλέον, ο περιορισμός των κινδύνων για τη μακροχρηματοπιστωτική σταθερότητα και ο μακροοικονομικός αντίκτυπος των αυστηρότερων χρηματοπιστωτικών συνθηκών εξακολουθούν να έχουν ζωτική σημασία. Στο μέλλον, η ζώνη του ευρώ πρέπει να συνεχίσει να προωθεί τη συμπεριληπτική και βιώσιμη ανάπτυξη και να διατηρήσει την παγκόσμια ανταγωνιστικότητά της, αποφεύγοντας παράλληλα τις αποκλίσεις σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Εν προκειμένω, καθοριστική σημασία έχουν οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις, μεταξύ άλλων οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις για την προώθηση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης και της ανθεκτικότητας της ζώνης του ευρώ. Η έγκαιρη και αποτελεσματική συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και ο ισχυρός κοινωνικός διάλογος έχουν καίρια σημασία για τη στήριξη του σχεδιασμού πολιτικής και της ευρείας οικειοποίησης που προωθεί την υλοποίηση.

(5) Μετά από σημαντική επέκταση λόγω της κρίσης από το έτος 2020 στο έτος 2022, η οποία συνέβαλε στην αντιμετώπιση των εξωτερικών κλυδωνισμών και στην προστασία των ευάλωτων νοικοκυριών και των βιώσιμων επιχειρήσεων, ο συνολικός δημοσιονομικός προσανατολισμός στη ζώνη του ευρώ αναμένεται να είναι περιοριστικός το 2023 και το 2024, πράγμα που συνάδει με την ανάγκη να μειωθούν το δημόσιο έλλειμμα και τα επίπεδα χρέους και την ανάγκη να αποφευχθεί η τροφοδότηση πληθωριστικών πιέσεων, με παράλληλη διατήρηση ευελιξίας λόγω της υψηλής αβεβαιότητας. Μεταξύ του 2020 και του 2022, ο επεκτατικός δημοσιονομικός προσανατολισμός της ζώνης του ευρώ, ύψους περίπου 4 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ), στήριξε την οικονομία έναντι της κρίσης της νόσου COVID-19 και της εκτόξευσης των τιμών της ενέργειας μετά την πλήρους κλίμακας στρατιωτική εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία. Το 2023 και το 2024 ο συνολικός δημοσιονομικός προσανατολισμός αναμένεται να καταστεί συσταλτικός, κατά 0,5 % του ΑΕΠ για αμφότερα τα έτη, πρωτίστως λόγω της σχεδόν πλήρους κατάργησης των συνδεόμενων με την κρίση μέτρων στον τομέα της ενέργειας. Ο συνολικός συσταλτικός δημοσιονομικός προσανατολισμός που αναμένεται το 2023 και το 2024 θα συμβάλει στην αποκατάσταση των δημοσιονομικών αποθεμάτων με την πάροδο του χρόνου και, συνεπώς, στην ενίσχυση της διατηρησιμότητας των δημόσιων οικονομικών. Συνεπώς, έχει καίρια σημασία η διασφάλιση της συμμόρφωσης με τα όρια που συνέστησε το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Συμβούλιο) όσον αφορά την αύξηση των καθαρών δαπανών. Πέρα από την ανάγκη διατήρησης συνετής δημοσιονομικής στρατηγικής, οι δημόσιες επενδύσεις πρέπει να διατηρηθούν και, όπου απαιτείται, να αυξηθούν όσο το δυνατόν περισσότερο, και οι ιδιωτικές επενδύσεις χρειάζεται να προωθηθούν περαιτέρω, ώστε να στηρίξουν την ανταγωνιστικότητα, τη συμπεριληπτική και βιώσιμη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη και τη δίκαιη πράσινη και ψηφιακή μετάβαση. Το 2023 και το 2024 οι δημόσιες επενδύσεις αναμένεται να επεκταθούν περαιτέρω στα περισσότερα κράτη μέλη, με τη συνεχή στήριξη του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [3] (ΜΑΑ) και άλλων ταμείων της Ένωσης. Τα δημόσια οικονομικά αντιμετωπίζουν επίσης πιέσεις λόγω του υψηλού κόστους σε τομείς όπως π.χ. της γήρανσης του πληθυσμού, της άμυνας, καθώς και της λιγότερο ευνοϊκής διαφοράς επιτοκίων και ανάπτυξης. Στο πλαίσιο των ειδικών ανά χώρα συστάσεών τους, συστήθηκε σε ορισμένα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να λάβουν μέτρα για να βελτιώσουν την βιωσιμότητα των οικείων συνταξιοδοτικών συστημάτων και συστημάτων ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και να εγκρίνουν φορολογικές μεταρρυθμίσεις. Η διενέργεια επανεξέτασης των κρατικών δαπανών τακτικά στο πλαίσιο της ετήσιας και πολυετούς διαδικασίας του προϋπολογισμού θα συμβάλει στη βελτίωση της αποδοτικότητας και της ποιότητας των δημόσιων δαπανών. Η επανεξέταση των κρατικών δαπανών πρέπει να έχει σαφή εμβέλεια, εντολή και μεθοδολογία, και τα

[3] Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

αποτελέσματά της θα πρέπει να κοινοποιούνται με σαφήνεια στο κοινό. Τα μέτρα για την αντιμετώπιση του επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού, της φοροαποφυγής και της φοροδιαφυγής μπορούν επίσης να καταστήσουν τα φορολογικά συστήματα πιο αποτελεσματικά και πιο δίκαια, στηρίζοντας παράλληλα την ανάκαμψη και την αύξηση των εσόδων.

(6) Ο συνολικός λόγος του χρέους προς το ΑΕΠ της ζώνης του ευρώ αναμένεται να μειωθεί σωρευτικά κατά 2,8 εκατοστιαίες μονάδες την περίοδο 2023-2024, φθάνοντας στο 89,7 % του ΑΕΠ έως το τέλος του 2024. Η μείωση οφείλεται κυρίως στην αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ, η οποία υπερβαίνει το μέσο επιτόκιο επί του ανεξόφλητου χρέους. Ωστόσο, το χρέος παραμένει υψηλό σε διάφορα κράτη μέλη και τα συνολικά υψηλότερα επιτόκια θα τροφοδοτήσουν σταδιακά το υψηλότερο κόστος εξυπηρέτησης του χρέους, με αρνητικές επιπτώσεις στη δυναμική του χρέους, εφόσον όλες οι λοιπές παράμετροι παραμείνουν αμετάβλητες. Τον Δεκέμβριο του 2023, το Συμβούλιο κατέληξε σε συμφωνία σχετικά με τη δέσμη μέτρων για την επανεξέταση της οικονομικής διακυβέρνησης αποτελούμενη από τον κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία καθώς και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, τον κανονισμό του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97 για την επιτάχυνση και τη διασαφήνιση της εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος και την οδηγία του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/85/ΕΕ σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών. Η μεταρρύθμιση του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης έχει ως στόχο να προωθήσει ρεαλιστικές, διαρκείς και σταδιακές δημοσιονομικές προσαρμογές με γνώμονα τα ειδικά ανά χώρα μεσοπρόθεσμα σχέδια και να ενισχύσει τη βιώσιμη ανάπτυξη με την παροχή κινήτρων για σχετικές μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις.. Το αναθεωρημένο πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης θα παράσχει μεγαλύτερη σαφήνεια και προβλεψιμότητα για τη μελλοντική δημοσιονομική πολιτική, προωθώντας ταυτόχρονα τη βιωσιμότητα του χρέους και την οικονομική ανάπτυξη.

(7) Το καθαρό κόστος των μέτρων στήριξης έκτακτης ανάγκης τα οποία θεσπίστηκαν για τον μετριασμό των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της ανόδου των τιμών της ενέργειας παρέμεινε υψηλό το 2023, αν και ελαφρώς μειούμενο στο πλαίσιο της πτώσης των τιμών της ενέργειας μετά την κορύφωσή τους το 2022. Η Επιτροπή εκτιμά ότι το καθαρό δημοσιονομικό κόστος των εν λόγω έκτακτων μέτρων στήριξης ανέρχεται σε 1,0 % του ΑΕΠ της ζώνης του ευρώ το 2023, έναντι 1,3 % το 2022. Μολονότι η στόχευση έχει βελτιωθεί, σχεδόν το ήμισυ του σχετικού δημοσιονομικού κόστους το 2023 αφορά μέτρα για τις τιμές τα οποία δεν στοχεύουν ευάλωτα νοικοκυριά και επιχειρήσεις. Τα περισσότερα μέτρα αναμένεται πλέον να καταργηθούν σταδιακά εντός του 2024, με βάση την αναμενόμενη σταθεροποίηση των τιμών της ενέργειας· εάν υλοποιηθούν οι εν λόγω εκτιμήσεις, το εναπομένον δημοσιονομικό κόστος θα ανέλθει περίπου στο 0,2 % του ΑΕΠ το 2024 για τη ζώνη του ευρώ στο σύνολό της. Ωστόσο, εάν οι τιμές της ενέργειας αυξηθούν εκ νέου σε επίπεδα που θα καταστήσουν αναγκαία τη θέσπιση νέων μέτρων στήριξης ή τη συνέχισή τους, τα εν λόγω μέτρα στήριξης θα πρέπει να στοχεύουν στην προστασία των ευάλωτων νοικοκυριών και επιχειρήσεων, να είναι δημοσιονομικώς ανεκτά και θα πρέπει να διατηρούν τα κίνητρα για εξοικονόμηση ενέργειας. Γενικότερα, και πέρα από τα συνδεόμενα με την κρίση μέτρα στον τομέα της ενέργειας, η μεγαλύτερη χρήση της περιβαλλοντικής φορολογίας, σύμφωνα με την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», σε συνδυασμό με τη σταδιακή κατάργηση των επιδοτήσεων για ορυκτά καύσιμα που δεν αποσκοπούν στην αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας ή τη δίκαιη μετάβαση, και άλλων επιζήμιων για το περιβάλλον επιδοτήσεων, θα μπορούσε να συμβάλει στην αύξηση των δημοσιονομικών περιθωρίων για τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ.

(8) Η διατήρηση επαρκώς υψηλού επιπέδου δημόσιων επενδύσεων υψηλής ποιότητας μπορεί να συμβάλει στην κινητοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων, στην τόνωση της δυνητικής ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας, και στη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, καθώς και στην ενίσχυση της κοινωνικής και οικονομικής ανθεκτικότητας. Στο πλαίσιο αυτό, η πλήρης υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στο πλαίσιο του ΜΑΑ και των ταμείων της πολιτικής συνοχής αποτελεί προτεραιότητα. Η εφαρμογή των εθνικών σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας βρίσκεται σε καλό δρόμο, αλλά η πρόοδος ποικίλλει μεταξύ των κρατών μελών και σε ορισμένες περιπτώσεις η εφαρμογή τους πρέπει να επιταχυνθεί για να καλυφθούν οι συσσωρευμένες καθυστερήσεις. Έως τα μέσα Νοεμβρίου η Επιτροπή έλαβε 34 αιτήσεις πληρωμής από 19 κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ και εκταμίευσε συνολικό ποσό 162,1 δισ. EUR σε επιχορηγήσεις και δάνεια. Το ποσό αυτό κατανέμεται σε 51,6 δισ. EUR που καταβλήθηκαν ως προχρηματοδότηση και σε 110,5 δισ. EUR που εκταμιεύθηκαν μετά την επίτευξη οροσήμων και στόχων. Ο ρυθμός εκταμίευσης το 2023 ήταν κάπως χαμηλότερος από τον αναμενόμενο, εν μέρει επειδή τα κράτη μέλη επικεντρώνονται στην αναθεώρηση των εθνικών τους σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας λόγω αλλαγών στην κατανομή των επιχορηγήσεων, νέων αιτήσεων δανείων και της εισαγωγής κεφαλαίων για το REPowerEU. Από την έναρξη της κρίσης COVID-19 έχουν εκταμιευθεί σχεδόν 120 δισ. EUR προς κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ, στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής, από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και την πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων. Στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης της πολιτικής συνοχής, τα κράτη μέλη θα έχουν τη δυνατότητα να επανεξετάσουν τα προγράμματα της πολιτικής συνοχής και να διαθέσουν κονδύλια για την αντιμετώπιση πιεστικών αναγκών και αναδυόμενων προκλήσεων. Ο κύκλος του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου 2024 θα παράσχει κατευθύνσεις για την ενδιάμεση επανεξέταση και θα συμβάλει στη διοχέτευση χρηματοδότησης υπό το πρίσμα του κοινωνικοοικονομικού πλαισίου και των προκλήσεων στα κράτη μέλη και τις περιφέρειές τους, συνεχίζοντας παράλληλα να προάγει τη συμπληρωματικότητα με τον ΜΑΑ και άλλα ταμεία της Ένωσης.

(9) Η προώθηση των ιδιωτικών επενδύσεων, της καινοτομίας και της ανάπτυξης δεξιοτήτων έχει καίρια σημασία για να βελτιωθεί η παραγωγικότητα και να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα της ζώνης του ευρώ, ιδίως για τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Η άρση των εμποδίων στις επενδύσεις, μεταξύ άλλων μέσω μεταρρυθμίσεων που εξορθολογίζουν και ψηφιοποιούν τον σχεδιασμό, την αδειοδότηση και άλλες διοικητικές διαδικασίες, θα συμβάλει στην τόνωση των ιδιωτικών επενδύσεων. Η βιομηχανική πολιτική και οι πολιτικές που προσανατολίζονται στην τόνωση της προσφοράς μπορούν επίσης να συμβάλουν στηρίζοντας τις επενδύσεις, διαφυλάσσοντας την ανταγωνιστικότητα και αποφεύγοντας τους κινδύνους που συνδέονται με την υπερβολική εξάρτηση από περιορισμένο αριθμό τρίτων χωρών όσον αφορά βασικές τεχνολογίες, πρώτες ύλες και βιομηχανικές εισροές. Στο πλαίσιο του βιομηχανικού σχεδίου της Πράσινης Συμφωνίας για την εποχή των μηδενικών καθαρών εκπομπών, η Επιτροπή πρότεινε διάφορες πρωτοβουλίες για την ενίσχυση στρατηγικών τομέων, όπως, μεταξύ άλλων, την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου μέτρων για την ενίσχυση του οικοσυστήματος παραγωγής προϊόντων τεχνολογιών μηδενικών καθαρών εκπομπών της Ευρώπης (πράξη για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών), την πρόταση κανονισμού Του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για την εξασφάλιση ασφαλούς και βιώσιμου εφοδιασμού με κρίσιμες πρώτες ύλες και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 168/2013, (ΕΕ) 2018/858, (ΕΕ) 2018/1724 και (ΕΕ) 2019/1020, και την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση της πλατφόρμας στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP) και την τροποποίηση της οδηγίας 2003/87/ΕΛ, των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1058, (ΕΕ) 2021/1056, (ΕΕ) 2021/1057, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) 2021/1060, (ΕΕ) 2021/523, (ΕΕ) 2021/695, (ΕΕ) 2021/697 και (ΕΕ) 2021/241 (η πρόταση STEP). Το Ταμείο Καινοτομίας και το Ταμείο Εκσυγχρονισμού παρέχουν επίσης χρηματοδοτική στήριξη για την αναγκαία μετάβαση στον ιδιωτικό τομέα. Επιπλέον, με την έγκριση του προσωρινού πλαισίου κρίσης και μετάβασης για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό τη στήριξη της οικονομίας μετά την επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, η Επιτροπή έδωσε στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν την ευελιξία που προβλέπεται στους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις με σκοπό τη στήριξη μέτρων σε τομείς καίριας σημασίας για τη μετάβαση σε μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία. Μολονότι τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ έχουν λάβει μέτρα για τη στήριξη των τομέων που είναι περισσότερο εκτεθειμένοι στην ενεργειακή κρίση και για τη στήριξη της πράσινης μετάβασης, τα μέτρα αυτά αποφασίζονται γενικά σε εθνικό επίπεδο, γεγονός που συνεπάγεται κίνδυνο στρέβλωσης των ισότιμων όρων ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά. Η πρόταση τ STEP αποσκοπεί στην αντιμετώπιση της αυξημένης ανάγκης για δημόσιες επενδύσεις στην Ένωση σε στρατηγικές τεχνολογίες, τη μόχλευση πολύ μεγαλύτερων ιδιωτικών επενδύσεων, και μπορεί να συμβάλει στη διαφύλαξη της συνοχής και της εσωτερικής αγοράς. Οι ισχυρές κεφαλαιαγορές έχουν κρίσιμη σημασία για μια χωρίς αποκλεισμούς, ανταγωνιστική και ανθεκτική οικονομία της ζώνης του ευρώ. Μια βαθύτερη Ένωση Κεφαλαιαγορών (ΕΚ) θα συμβάλει στην κινητοποίηση της απαιτούμενης ιδιωτικής χρηματοδότησης για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, θα μειώσει τον κατακερματισμό και θα βελτιώσει την πρόσβαση σε χρηματοδότηση. Τον Φεβρουάριο του 2023, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κάλεσε το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να επιταχύνουν την εφαρμογή του σχεδίου δράσης για την ΕΚ προωθώντας και ολοκληρώνοντας τις εργασίες σχετικά με τις νομοθετικές προτάσεις στον εν λόγω τομέα. Τον Μάιο του 2023, η Ευρωομάδα έθεσε ως στόχο την επίτευξη συμφωνίας έως τον Μάρτιο του 2024 σε τομείς που θα πρέπει να εξετάσει η Επιτροπή για την περαιτέρω εμβάθυνση της ΕΚ. Στο πλαίσιο των εργασιών για την ΟΝΕ, η Επιτροπή υπέβαλε το 2023 δέσμη προτάσεων σχετικά με νομικό πλαίσιο για το ψηφιακό ευρώ αποτελούμενης από την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το καθεστώς νόμιμου χρήματος των τραπεζογραμματίων και κερμάτων σε ευρώ, την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την παροχή υπηρεσιών ψηφιακού ευρώ από παρόχους υπηρεσιών πληρωμών που έχουν συσταθεί σε κράτη μέλη που δεν έχουν νόμισμα το ευρώ και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1230 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του ψηφιακού ευρώ. Το ψηφιακό ευρώ, το οποίο θα συμπληρώνει τα μετρητά σε ευρώ, θα στηρίξει την ψηφιοποίηση της οικονομίας, καθώς και την καινοτομία στις πληρωμές λιανικής, μειώνοντας παράλληλα τον κατακερματισμό των πληρωμών σε ολόκληρη την Ένωση. Εάν εκδοθεί, το ψηφιακό ευρώ θα εισαγάγει στις ευρωπαϊκές υπηρεσίες πληρωμών μια νέα δυνατότητα χρήσης χρήματος κεντρικής τράπεζας χωρίς κίνδυνο. Θα διευκολύνει επίσης τις διασυνοριακές πληρωμές και θα συμβάλει στην ενίσχυση του διεθνούς ρόλου του ευρώ, καθώς και της ανοικτής στρατηγικής αυτονομίας της Ένωσης.

(10) Παρά την επιβράδυνση των ρυθμών ανάπτυξης, η αγορά εργασίας παραμένει ανθεκτική. Η απασχόληση συνέχισε να αυξάνεται το 2023, μαζί με τις ώρες εργασίας, στο πλαίσιο των ελλείψεων εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων, καθώς και της αυξημένης τάσης των επιχειρήσεων να διατηρούν πλεονάζον εργατικό δυναμικό. Αν και οι συνολικά καλές επιδόσεις είχαν ευρεία βάση σε όλα τα κράτη μέλη, ορισμένες ομάδες εξακολουθούν να υποεκπροσωπούνται στην αγορά εργασίας, μεταξύ άλλων οι γυναίκες, οι νέοι και τα άτομα χαμηλής ειδίκευσης με αναπηρία. Οι ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας, σε συνδυασμό με την παροχή ποιοτικής και οικονομικά προσιτής προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας, καθώς και μακροχρόνιας φροντίδας, διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην ενίσχυση της συμμετοχής και στη στήριξη της παροχής και της απόκτησης δεξιοτήτων, μεταξύ άλλων για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, με θετικό αντίκτυπο στην αύξηση του δυνητικού προϊόντος και στην ανταγωνιστικότητα μακροπρόθεσμα. Η προώθηση καλύτερων συνθηκών εργασίας και η συμπλήρωση της αξιοποίησης ταλέντων εντός της Ένωσης, .η κατάλληλη διαχείριση της νόμιμης μετανάστευσης από τρίτες χώρες, και η διασφάλιση του σεβασμού και της επιβολής των εργασιακών και κοινωνικών δικαιωμάτων μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση των ελλείψεων δεξιοτήτων και εργατικού δυναμικού. Τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ εξέδωσαν 664 000 άδειες πρώτης εργασίας σε υπηκόους τρίτων χωρών για σκοπούς απασχόλησης το 2022, αριθμός που σχεδόν τριπλασιάστηκε την προηγούμενη δεκαετία.

(11) Οι ονομαστικοί μισθοί αυξήθηκαν το 2022 (+ 4,8 %) και κατά τους πρώτους μήνες του 2023, λόγω του υψηλού πληθωρισμού και της στενότητας των αγορών εργασίας. Μολονότι το γεγονός αυτό έχει μετριάσει εν μέρει τις απώλειες αγοραστικής δύναμης, η αύξηση των ονομαστικών μισθών δεν συμβαδίζει με τον πληθωρισμό (- 3,7 % για τους πραγματικούς μισθούς το 2022). Η αύξηση των ονομαστικών μισθών είναι πιθανό να είναι έντονη κατά τη διάρκεια του 2023 και του 2024, ενώ οι πραγματικοί μισθοί αναμένεται να αυξηθούν μετρίως, ενισχύοντας την εγχώρια ζήτηση. Ταυτόχρονα, η αναμενόμενη αύξηση των μισθών μπορεί να επηρεάσει τις τιμές των αγαθών με ισχυρή συνιστώσα εγχώριου εργατικού δυναμικού, όπως οι υπηρεσίες, αν και ο αντίκτυπος στις τιμές θα μπορούσε να μετριαστεί εάν περιοριστούν οι προηγούμενες αυξήσεις των κερδών ανά μονάδα προϊόντος. Οι αυξήσεις των μισθών, αν δεν συνοδεύονται από αύξηση της παραγωγικότητας, θα μπορούσαν επίσης να επηρεάσουν την ανταγωνιστικότητα, και οι διαρκείς αποκλίσεις σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ θα μπορούσαν, μεταξύ άλλων παραγόντων, να οδηγήσουν σε μακροοικονομικές ανισορροπίες. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με τις εθνικές πρακτικές και με σεβασμό του ρόλου των κοινωνικών εταίρων, οι μισθολογικές συμφωνίες θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν δεόντως τις εξελίξεις στη ζώνη του ευρώ πέραν της τομεακής και εθνικής δυναμικής.

(12) Η αύξηση του κόστους ζωής, η οποία συνδέεται κυρίως με την ενεργειακή κρίση και τη συνακόλουθη επιδείνωση των όρων εμπορίου, είχε αρνητικό αντίκτυπο στα πραγματικά εισοδήματα, καθώς και σημαντικές κοινωνικές επιπτώσεις. Το 2022 οι τιμές αυξήθηκαν κατά 17,5 % για τη στέγαση, το νερό, την ηλεκτρική ενέργεια, το αέριο και άλλα καύσιμα, κατά 10,5 % για τα τρόφιμα και τα μη αλκοολούχα ποτά και κατά 11,2 % για τις μεταφορές. Τα νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος επλήγησαν από ιδιαίτερα μεγάλες προσαρμογές βάσει του κόστους ζωής. Σε περισσότερα από τα μισά κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ σημειώθηκε αύξηση της υλικής και κοινωνικής στέρησης, καθώς και της ενεργειακής φτώχειας, παρά την εξέλιξη των ονομαστικών μισθών και τους μηχανισμούς στήριξης. Σε πολλά κράτη μέλη, η αύξηση του κόστους ζωής επηρέασε δυσανάλογα τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας και τον πληθυσμό που ζει σε αγροτικές περιοχές.

(13) Ο τραπεζικός τομέας της ζώνης του ευρώ αποδείχθηκε ανθεκτικός παρά τα διάφορα φαινόμενα έντονων αναταραχών στις αγορές. Ο τραπεζικός τομέας της ζώνης του ευρώ είναι πλέον επαρκώς κεφαλαιοποιημένος και κερδοφόρος, όπως επιβεβαιώθηκε από τις προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων σε επίπεδο Ένωσης του 2023 οι οποίες διενεργήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών που συστάθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([4]). Παράλληλα με την άσκηση πιο περιοριστικής νομισματικής πολιτικής και τα αυστηρότερα κριτήρια δανειοδότησης, οι πιστωτικές ροές προς τον ιδιωτικό τομέα επιβραδύνονται αισθητά. Στο μέλλον, υπάρχει κίνδυνος χαμηλότερης ποιότητας των περιουσιακών στοιχείων σε περίπτωση απότομης επιδείνωσης των μακροοικονομικών προοπτικών, σε συνδυασμό με τη διατήρηση των επιτοκίων σε υψηλά επίπεδα για παρατεταμένο χρονικό διάστημα. Ταυτόχρονα, ο τομέας της μη τραπεζικής χρηματοπιστωτικής διαμεσολάβησης μπορεί να βρεθεί αντιμέτωπος με ευπάθειες. Σε ένα πλαίσιο αυστηρότερων όρων χρηματοδότησης, θα είναι σημαντική η έγκαιρη παρακολούθηση των κινδύνων, η προδραστική συνεργασία με οφειλέτες και η ενεργός διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, προκειμένου να διατηρηθεί η ικανότητα του χρηματοοικονομικού τομέα να χρηματοδοτεί την οικονομία. Ενδέχεται να προκύψουν και άλλοι κίνδυνοι για τις χρηματοπιστωτικές αγορές. Ειδικότερα, η αύξηση των ασφαλίστρων κινδύνου εν μέσω περιοριστικών συνθηκών ρευστότητας μπορεί να οδηγήσει σε εντονότερη και ενδεχομένως άτακτη διόρθωση των τιμών των περιουσιακών στοιχείων. Η συνεχιζόμενη προσαρμογή στις αγορές οικιστικών και εμπορικών ακινήτων πρέπει επίσης να παρακολουθείται στενά. Τα αυξανόμενα επιτόκια και μια επιδείνωση της ικανότητας εξυπηρέτησης του χρέους μπορεί να οδηγήσουν σε σημαντικές διορθώσεις των τιμών των ακινήτων και να προκαλέσουν χρηματοπιστωτική αστάθεια.

(14) Στη δήλωση της συνόδου κορυφής για το ευρώ του Μαρτίου του 2023 οι ηγέτες της ζώνης του ευρώ επανέλαβαν τη δέσμευσή τους για την ολοκλήρωση της τραπεζικής ένωσης σύμφωνα με τη δήλωση της Ευρωομάδας της 16ης Ιουνίου 2022. Στο πλαίσιο αυτό, τον Απρίλιο του 2023, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση μεταρρύθμισης του πλαισίου για τη διαχείριση τραπεζικών κρίσεων και την ασφάλιση των καταθέσεων. Η πρόταση αυτή αποσκοπεί στη δημιουργία πλαισίου κατάλληλου για προβληματικές τράπεζες οποιουδήποτε μεγέθους και επιχειρηματικού μοντέλου, συμπεριλαμβανομένων των μικρότερων παραγόντων, και με τον τρόπο αυτό στη διατήρηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, στην ελαχιστοποίηση της χρήσης δημόσιων πόρων και στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης των καταθετών. Η Ευρωομάδα δεσμεύτηκε να επανεξετάσει εν συνεχεία την κατάσταση της τραπεζικής ένωσης και να προσδιορίσει, με συναινετικό τρόπο, ενδεχόμενα περαιτέρω μέτρα σχετικά με τα άλλα εκκρεμή στοιχεία για την ενίσχυση και την ολοκλήρωση της τραπεζικής ένωσης. Επιπλέον, η επικύρωση της αναθεωρημένης Συνθήκης για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας, η οποία καθιστά δυνατή τη θέσπιση του κοινού μηχανισμού ασφαλείας για το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 806/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([5]), θα ενισχύσει περαιτέρω την ανθεκτικότητα της ζώνης του ευρώ.

([4]) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010, σχετικά με τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών), την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 716/2009/ΕΚ και την κατάργηση της απόφασης 2009/78/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 331 της 15.12.2010, σ. 12).

([5]) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 806/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 2014 , περί θεσπίσεως ενιαίων κανόνων και διαδικασίας για την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και ορισμένων επιχειρήσεων επενδύσεων στο πλαίσιο ενός Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης και ενός Ενιαίου Ταμείου Εξυγίανσης και τροποποιήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 (ΕΕ L 225 της 30.7.2014, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/806/oj).

ΣΥΝΙΣΤΑ στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να λάβουν μέτρα, μεμονωμένα, μεταξύ άλλων μέσω της υλοποίησης των εθνικών τους σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, και συλλογικά στο πλαίσιο της Ευρωομάδας, κατά την περίοδο 2024–2025, ούτως ώστε:

1. Να θεσπίσουν συντονισμένες και συνετές δημοσιονομικές πολιτικές για να διατηρήσουν το χρέος σε συνετά επίπεδα ή για να θέσουν τους δείκτες χρέους σε ευλογοφανώς καθοδική πορεία. Διατηρώντας ευέλικτες πολιτικές λόγω της επικρατούσας αβεβαιότητας, να επιτύχουν συνολικά περιοριστικό δημοσιονομικό προσανατολισμό στη ζώνη του ευρώ σύμφωνα με τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του Συμβουλίου και, επομένως, να ενισχύσουν τη διατηρησιμότητα των δημόσιων οικονομικών και να αποφύγουν την τροφοδότηση πληθωριστικών πιέσεων. Να καταργήσουν σταδιακά τα μέτρα στήριξης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της ενέργειας το συντομότερο δυνατόν το 2024 και να χρησιμοποιήσουν τα σχετικά κονδύλια που θα εξοικονομηθούν για τη μείωση των ελλειμμάτων. Να αναπτύξουν δημοσιονομικές στρατηγικές για την επίτευξη συνετής μεσοπρόθεσμης δημοσιονομικής θέσης και να ενισχύσουν τη βιωσιμότητα του χρέους, όταν είναι αναγκαίο, μέσω αποφασιστικής, διαφοροποιημένης, σταδιακής και ρεαλιστικής εξυγίανσης, σε συνδυασμό με δημόσιες επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις υψηλής ποιότητας, ιδίως για την επίτευξη υψηλότερης βιώσιμης ανάπτυξης και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της ζώνης του ευρώ ενόψει των μελλοντικών προκλήσεων. Κατά περίπτωση, να συμπεριλάβουν στις εν λόγω στρατηγικές μέτρα για την περαιτέρω αύξηση της αποδοτικότητας και της ποιότητας των δημόσιων δαπανών και για τη βελτίωση της βιωσιμότητας και της επάρκειας των συνταξιοδοτικών συστημάτων, των συστημάτων ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και των συστημάτων μακροχρόνιας φροντίδας.

2. Να διατηρήσουν υψηλό επίπεδο δημόσιων επενδύσεων για να στηρίξουν την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, να ενισχύσουν την παραγωγικότητα, την ανταγωνιστικότητα και να προωθήσουν την οικονομική και κοινωνική ανθεκτικότητα. Να διασφαλίσουν την αδιάλειπτη, ταχεία και αποτελεσματική υλοποίηση των εθνικών σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένων των κεφαλαίων τους για το REPowerEU. Να αξιοποιήσουν πλήρως τα προγράμματα της πολιτικής συνοχής και να διασφαλίσουν ότι η ενδιάμεση επανεξέταση των προγραμμάτων πολιτικής συνοχής λαμβάνει υπόψη, μεταξύ άλλων, τις νέες προκλήσεις και συστάσεις που προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και την πρόοδο όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, χωρίς να μειώσουν τη συνολική φιλοδοξία τους.

3. Σύμφωνα με τις εθνικές πρακτικές και με σεβασμό του ρόλου των κοινωνικών εταίρων, να στηρίξουν τις μισθολογικές εξελίξεις που μετριάζουν τις απώλειες αγοραστικής δύναμης, ιδίως των ατόμων με χαμηλό εισόδημα, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τους κινδύνους πληθωρισμού και τη δυναμική της ανταγωνιστικότητας και αποφεύγοντας τις διαρκείς αποκλίσεις εντός της ζώνης του ευρώ. Να προωθήσουν την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανειδίκευση, μεταξύ άλλων για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Να εφαρμόσουν ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας με σκοπό την αντιμετώπιση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων και την αύξηση της παραγωγικότητας και της ανάπτυξης. Να προαγάγουν καλύτερες συνθήκες εργασίας για την προσέλκυση και τη διατήρηση εργαζομένων, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού. Να λάβουν μέτρα για να διευκολύνουν τη διαχείριση της νόμιμης μετανάστευσης εργαζομένων από τρίτες χώρες για επαγγελματικούς τομείς που αντιμετωπίζουν ελλείψεις εργατικού δυναμικού. , απολύτως συμπληρωματικά προς την αξιοποίηση ταλέντων από το εσωτερικό της Ένωσης. Να διαφυλάξουν και να ενισχύσουν κατάλληλα και βιώσιμα συστήματα κοινωνικής προστασίας και ένταξης. Να διασφαλίσουν την αποτελεσματική συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στη χάραξη πολιτικής και να ενισχύσουν τον κοινωνικό διάλογο.

4. Να άρουν τα επενδυτικά εμπόδια για τη μείωση του χάσματος που επικρατεί στις επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Να βελτιώσουν την πρόσβαση σε χρηματοδότηση, ιδίως για τις καινοτόμες επιχειρήσεις και τις μικρές και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις, μέσω περαιτέρω προόδου στην εμβάθυνση και την ενίσχυση της Ένωσης Κεφαλαιαγορών. Να διασφαλίσουν ότι η δημόσια στήριξη σε σημαντικούς στρατηγικούς τομείς είναι στοχευμένη, χωρίς στρεβλώσεις των ισότιμων όρων ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά και με σκοπό την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ζώνης του ευρώ και της ανοικτής στρατηγικής αυτονομίας της Ένωσης. Να συνεχίσουν να ενισχύουν τον διεθνή ρόλο του ευρώ και να σημειώσουν περαιτέρω πρόοδο όσον αφορά τις εργασίες για το ψηφιακό ευρώ.

5. Να διαφυλάξουν τη μακροοικονομική σταθερότητα, να διατηρήσουν τους πιστωτικούς διαύλους προς την οικονομία και να αποφύγουν τον κίνδυνο χρηματοπιστωτικού κατακερματισμού. Να παρακολουθούν τους κινδύνους που συνδέονται με τις αυστηρότερες χρηματοπιστωτικές συνθήκες, ιδίως τους κινδύνους που σχετίζονται με την ποιότητα των περιουσιακών στοιχείων και με πιθανές διορθώσεις των τιμών των περιουσιακών στοιχείων, μεταξύ άλλων και στις αγορές ακινήτων. Να παρακολουθούν τις εξελίξεις στον τραπεζικό τομέα και στη μη τραπεζική χρηματοπιστωτική διαμεσολάβηση για να αποτρέπουν τη συσσώρευση συστημικού κινδύνου και τις αρνητικές δευτερογενείς επιπτώσεις στην οικονομία. Να ολοκληρώσουν την τραπεζική ένωση συνεχίζοντας τις εργασίες σχετικά με όλα τα εκκρεμή στοιχεία.

6. Στα περαιτέρω στάδια για την εμβάθυνση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ) θα πρέπει να συνεκτιμηθούν τα διδάγματα που αντλήθηκαν από τον σχεδιασμό και την εφαρμογή της ολοκληρωμένης απόκρισης της Ένωσης στην κρίση της COVID-19 σε επίπεδο οικονομικής πολιτικής. Η πρόοδος όσον αφορά την εμβάθυνση της ΟΝΕ θα πρέπει να συνεχιστεί με πλήρη σεβασμό της εσωτερικής αγοράς της Ένωσης και με ανοικτό και διαφανή τρόπο έναντι των κρατών μελών που δεν ανήκουν στη ζώνη του ευρώ.

Λουξεμβούργο, 12 Απριλίου 2024.

Για το Συμβούλιο

Ο / Η Πρόεδρος

V. VAN PETEGHEM